

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA

Zagreb, prosinac 2013.

SADRŽAJ

stranica

I.	PODACI O STRANCI	2
	Djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo	2
	Planiranje	4
	Financijski izvještaji	5
II.	REVIZIJA ZA 2012.	12
	Ciljevi i područja revizije	12
	Metode i postupci revizije	12
	Provjera izvršenja naloga i preporuka revizije za 2011.	12
	Nalaz za 2012.	16
III.	MIŠLJENJE	24

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/13-03/45
URBROJ: 613-02-08-13-5

Zagreb, 3. prosinca 2013.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI
HRVATSKE DEMOKRATSKE ZAJEDNICE
ZA 2012.

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11) i odredbe članka 27. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe (Narodne novine 24/11, 61/11, 27/13 i 48/13 – pročišćeni tekst), obavljena je financijska revizija kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje Hrvatske demokratske zajednice (dalje u tekstu: Stranka) za 2012.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije su provedeni u razdoblju od 2. rujna do 3. prosinca 2013.

I. PODACI O STRANCI

Djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo

Svojstvo pravne osobe Stranka je stekla u siječnju 1990. upisom u Registar političkih stranaka. Skraćeni naziv Stranke je HDZ. Sjedište Stranke je u Zagrebu, Trg žrtava fašizma 4. Djelokrug rada, ciljevi i način djelovanja Stranke su određeni programom i statutom.

Program Stranke je donesen 2002. Program se temelji na programskoj deklaraciji s Osnivačke skupštine iz 1989., te drugim programskim dokumentima donesenim na općim saborima i središnjem odboru. Program sadrži proslov, temeljna načela, te stav i aktivnosti Stranke vezane uz hrvatsku državu, Domovinski rat, hrvatske branitelje, pravnu državu, gospodarstvo, socijalnu politiku, znanost, tehnologiju, sveučilište, predškolski odgoj, osnovno i srednje školstvo, nacionalnu sigurnost, zdravstvo, kulturu, ekologiju, obitelj, mladež, starije osobe, vjerske zajednice, te Hrvatsku i svijet.

Statut Stranke je donesen u travnju 2000., a zadnja peta izmjena Statuta je donesena u 2012. Statutom su utvrđeni područje djelovanja stranke, uvjeti za stjecanje članstva, prava i obveze članova, ustrojstvo, tijela upravljanja, časni sudovi, nadzorna tijela, izvori financiranja, te druge odredbe vezane uz poslovanje Stranke.

Stranka je narodna stranka, okuplja sve slojeve hrvatskog naroda i drugih građana Republike Hrvatske, čiji se program temelji na domoljublju, načelima demokracije i kršćanske civilizacije, te drugim vrijednostima koje su u tradiciji hrvatskog naroda. Stranka je socijalna, suvremena, slobodnjačka, nacionalna, državotvorna i europska jer zastupa interese svih društvenih slojeva, uvažava dosege moderne uljudbe, promiče sustav slobode i nacionalni interes, čuva tradiciju i identitet hrvatskog naroda i vrijednosti Domovinskog rata, prihvaća europske standarde, a budućnost Republike Hrvatske vidi u Europi. Stranka ima stranačko glasilo, a javno djeluje u Republici Hrvatskoj i inozemstvu.

Stranka je ustrojena na područnom načelu i sastoji se od temeljnih organizacija, odnosno ogranaka (općinskih, gradskih i županijskih organizacija). Na području Republike Hrvatske ima 2 526 temeljnih organizacija, 21 županijska organizacija (s Gradom Zagrebom), 537 gradskih, općinskih organizacija, te Središnjica Stranke. U inozemstvu su ustrojene koordinacije Stranke u 18 zemalja. U sastavu Stranke su ustanovljene zajednice kao zasebne organizacijske cjeline, s ciljem sveobuhvatnog razmatranja svih područja društvenog života - Mladež HDZ-a, Klub utemeljitelja HDZ-a dr. Franjo Tuđman, Zajednica žena Katarina Zrinski i druge zajednice.

Središnja tijela Stranke su: Opći sabor, Predsjedništvo, Nacionalno vijeće, Središnji odbor, Klub zastupnika Stranke u Hrvatskom saboru, Visoki časni sud i Nadzorni odbor. Mandat članova središnjih tijela je četiri godine.

Opći sabor je najviše stranačko tijelo, koje radi na redovnim i izvanrednim zasjedanjima, a redovno zasjeda svake četvrte godine. Sastavljen je od članova središnjih tijela, zastupnika Stranke u Hrvatskom saboru, izaslanika općinskih, gradskih i županijskih organizacijskih jedinica Stranke, izaslanika organizacija Stranke iz inozemstva, predsjednika županijskih organizacijskih jedinica, predsjednika klubova vijećnika županija, izaslanika organizacijskih zajednica u okviru Stranke, te župana, gradonačelnika Grada Zagreba, predsjednika županijskih skupština i Gradske skupštine Grada Zagreba, predsjednika i članova Vlade Republike Hrvatske, ukoliko su članovi Stranke.

Opći sabor utvrđuje temeljna načela politike Stranke, donosi program i statut, bira i razrješava predsjednika, zamjenika predsjednika i članove Predsjedništva, potpredsjednike Stranke, predsjednike i članove Visokog časnog suda i Nadzornog odbora, te donosi odluku o prestanku postojanja Stranke.

Predsjedništvo, čine predsjednik, zamjenik predsjednika, šest potpredsjednika, deset članova Predsjedništva, glavni tajnik, predsjednik Kluba zastupnika Stranke u Hrvatskom saboru, predsjednici triju zajednica Stranke, međunarodni tajnik, predsjednik gradskog odbora Grada Zagreba, te predsjednik Vlade Republike Hrvatske i Hrvatskog sabora ukoliko su članovi Stranke. Predsjedništvo provodi odluke Općeg sabora, raspravlja i odlučuje o bitnim političkim pitanjima, vodi materijalno financijsko poslovanje Stranke, prihvaća financijski plan i završni račun, imenuje rizničara, glasnogovornika i tajnike za pojedine grupe poslova, te odlučuje o drugim pitanjima utvrđenim statutom.

Nacionalno vijeće čini Predsjedništvo, predsjednici županijskih odbora Stranke, tri do pet predstavnika koordinacija iz inozemstva i tri predstavnika Mladeži HDZ-a. U pravilu se sastaje šest puta godišnje radi usklađivanja rada središnjih tijela Stranke. Odlučuje o raspuštanju organizacijskih jedinica Stranke, o održavanju redovnih ili izvanrednih prijevremenih unutarstranačkih izbora, određuje kandidate na predsjedničkim i parlamentarnim izborima, te izborima za Europski parlament, odlučuje o izbornim i poslijeizbornim koalicijama, donosi pravilnike o dodjeli priznanja i djelovanju Stranke u iseljeništvu, imenuje odbore i povjerenstva, utvrđuje prijedlog statuta, te donosi i druge odluke iz nadležnosti.

Središnji odbor brine o provedbi odluka Općeg sabora, utvrđuje prijedlog statuta i programa, određuje predizbornu i izbornu strategiju Stranke, imenuje i razrješava glavnog tajnika, njegovog zamjenika, te glavnog urednika, ravnatelja i Vijeće stranačkog glasila, donosi odluku o visini, kriterijima i uvjetima plaćanja, načinu prikupljanja i raspodjeli članarine, zastupa prava i dužnosti zakladnika Zaklade hrvatskog državnog zavjeta, podnosi Općem saboru izvješće o radu, te odlučuje o drugim pitanjima utvrđenim Statutom.

Klub zastupnika HDZ u Hrvatskom saboru, u okviru programa i odluka središnjih tijela Stranke, zauzima stajališta o prijedlozima zakona i drugih odluka iz djelokruga Hrvatskog sabora, utvrđuje i predlaže kandidate za predsjednike i potpredsjednike saborskih tijela, te obavlja druge poslove iz nadležnosti.

Visoki časni sud kojeg bira Opći sabor, ustanovljuje se za cijelo područje djelovanja Stranke. Visoki časni sud odlučuje o prizivima protiv odluka časnih sudova prvog stupnja vezano uz povrede prava i obveza članova Stranke, te vodi postupak protiv članova središnjih tijela stranke u prvom stupnju.

Nadzorni odbor, čije članove bira i razrješuje Opći sabor, nadzire zakonitost materijalno financijskog poslovanja Stranke i vođenje ukupnog arhiva Stranke, o čemu podnosi izvješće Općem saboru za cijelo mandatno razdoblje, odnosno Središnjem odboru za svaku godinu.

Statutom je utvrđeno da Stranka posluje kao neprofitna udruga čija se financijska sredstva mogu koristiti isključivo za ostvarenje političkih ciljeva utvrđenih Statutom.

Uz Statut i Program, doneseni su i drugi opći akti kojima je uređeno poslovanje Stranke - Financijski statut, Pravilnik o unutarnjem ustroju, sistematizaciji radnih mjesta i koeficijentima u Tajništvu, Pravilnik o radu, Pravilnik o korištenju službenih automobila, Pravilnik Mladeži HDZ, poslovnici o radu Općeg sabora, Predsjedništva, Nacionalnog vijeća i Nadzornog odbora, Opći etički kodeks ponašanja članova Stranke, te drugi akti. Financijskim statutom je utvrđen način vođenja financijskog poslovanja, izvori prihoda, te način planiranja i raspodjele prihoda i rashoda, kao i druga pitanja vezana uz financiranje Stranke.

Stranku predstavlja i zastupa predsjednik, koji odgovara za rad Stranke. Do 20. svibnja 2012. predsjednica Stranke je bila Jadranka Kosor, a od 21. svibnja 2012. predsjednik Stranke je Tomislav Karamarko.

Pri ispunjavanju zadaća, predsjedniku pomaže glavni tajnik, koji odlučuje o administrativnim pitanjima, kao i pitanjima zaposlenika Stranke, sudjeluje u pripremi, radu i provođenju odluka središnjih tijela Stranke, te obavlja i druge poslove utvrđene Statutom. Do 25. svibnja 2012. glavni tajnik je bio Branko Bačić, a od 26. svibnja 2012. glavni tajnik je Milijan Brkić. U tajništvu se obavljaju stručni, administrativni, tehnički, te drugi opći i pomoćni poslovi za središnja tijela i predsjednika Stranke.

Početakom 2012. Stranka je imala 63 zaposlenika, od kojih u Središnjici 30, a u organizacijskim jedinicama 33. Koncem 2012. imala je 71 zaposlenika, od kojih u Središnjici 29, a u organizacijskim jedinicama 42.

Izvori sredstava za obavljanje djelatnosti Stranke su prihodi iz državnog proračuna, prihodi od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, prihodi od članarina, dobrovoljnih priloga (donacija) i drugi izvori.

Planiranje

Financijski plan za 2012. je donesen u veljači 2012., u skladu s odredbama Financijskog statuta koji se primjenjivao u 2012. Financijskim planom za 2012., ukupni prihodi su planirani u iznosu 36.562.199,00 kn, ukupni rashodi u iznosu 32.579.000,00 kn, te je planiran višak prihoda u iznosu 3.983.199,00 kn. U prosincu 2012. su donesene izmjene financijskog plana, prema kojima su prihodi planirani u iznosu 37.162.042,00 kn, rashodi u iznosu 31.406.599,00 kn, te je planiran višak prihoda u iznosu 5.755.443,00 kn. Izmjenama financijskog plana, prihodi su više planirani za 599.843,00 kn ili 1,6%, a rashodi su manje planirani za 1.172.401,00 kn ili 3,6%.

Planirani prihodi u iznosu 37.162.042,00 kn se odnose na prihode iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu 33.432.042,00 kn, prihode od članarina u iznosu 2.500.000,00 kn, prihode od dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu 300.000,00 kn, prihode od imovine u iznosu 50.000,00 kn, te na druge prihode u iznosu 880.000,00 kn.

Planirani rashodi u iznosu 31.406.599,00 kn se odnose na materijalne rashode u iznosu 20.850.000,00 kn, rashode za zaposlene u iznosu 6.453.599,00 kn, rashode za donacije (pomoći) u iznosu 1.700.000,00 kn, financijske rashode u iznosu 603.000,00 kn, rashode amortizacije u iznosu 800.000,00 kn, te druge rashode u iznosu 1.000.000,00 kn.

Zajedno s financijskim planom donesen je Plan aktivnosti Stranke za 2012., koji sadrži smjernice za provođenje aktivnosti, općenite aktivnosti koje se u 2012. planiraju provesti, ciljane područja planiranih aktivnosti, te zasebno planirane aktivnosti vezano uz djelovanje zajednica u okviru Stranke (Mladež HDZ-a, Klub utemeljitelja HDZ-a Dr. Franjo Tuđman, Zajednica žena HDZ-a Katarina Zrinski i Zaklada Hrvatskog državnog zavjeta), međunarodne odnose, iseljništvo, udruge, informatizaciju i administrativne poslove.

Najznačajnije planirane aktivnosti su: održavanje redovitih sastanaka Predsjedništva, koordinacija županijskih predsjednika, Nacionalnog vijeća i Središnjeg odbora; nastavak djelovanja zajednica u okviru Stranke; provođenje različitih političkih aktivnosti s ciljem zastupanja i promicanja programskih ciljeva Stranke; daljnje aktivnosti na području međunarodnih odnosa; nastavak suradnje s organizacijama civilnog društva; aktivnosti s ciljem poticanja aktivnijeg djelovanja iseljništva; obilježavanje važnih stranačkih datuma i obljetnica, te državnih i vjerskih blagdana; redovite aktivnosti u području informatizacije; pružanje potpore i kontrola rada svih stranačkih sastavnica.

Financijski izvještaji

Stranka vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, te računovodstvenom sustavu za neprofitne organizacije. Za 2012. su sastavljeni sljedeći financijski izvještaji: Izvještaj o prihodima i rashodima neprofitnih organizacija, Bilanca i Bilješke uz financijske izvještaje. Financijski izvještaji, te Program rada i financijski plan za 2012., dostavljeni su Državnom uredu za reviziju u propisanom roku.

Prema ovjerenoj izvaji ovlaštene osobe Stranke, Financijski izvještaji su objavljeni na web-stranici Stranke 28. veljače 2013.

a) Izvještaj o prihodima i rashodima neprofitnih organizacija

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima neprofitnih organizacija za 2012., ukupni prihodi su ostvareni u iznosu 36.898.867,00 kn, što je za 6.033.009,00 kn ili 14,1% manje u odnosu na prethodnu godinu. U odnosu na planirane, ostvareni ukupni prihodi su manji za 263.175,00 kn ili 0,7%.

U tablici broj 1 se daju podaci o ostvarenim prihodima.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi

u kn

Redni broj	Prihodi	Ostvareno za 2011.	Ostvareno za 2012.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Prihodi iz državnog proračuna	25.312.538,00	22.414.767,00	88,6
2.	Prihodi iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	11.550.909,00	11.017.275,00	95,4
3.	Prihodi od članarina	2.794.896,00	2.335.799,00	83,6
4.	Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija)	2.432.900,00	211.862,00	8,7
5.	Drugi prihodi	840.633,00	919.164,00	109,3
	Ukupno	42.931.876,00	36.898.867,00	85,9

Svi prihodi, osim drugih prihoda, ostvareni su u manjem iznosu u odnosu na 2011. Najznačajniji utjecaj na smanjenje prihoda imali su prihodi iz državnog proračuna koji su manji zbog manjeg broja članova Stranke, koji su u 2012. bili zastupnici u Hrvatskom saboru.

Vrijednosno najznačajniji su prihodi iz državnog proračuna u iznosu 22.414.767,00 kn, koji čine 60,7% ukupno ostvarenih prihoda. Prihodi iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu 11.017.275,00 kn, u ukupno ostvarenim prihodima sudjeluju s 29,9%, a prihodi od članarina u iznosu 2.335.799,00 kn sa 6,3%.

- Prihodi iz državnog proračuna

Prihodi iz državnog proračuna su ostvareni u iznosu 22.414.767,00 kn, a odnose se na sredstva za redovito godišnje financiranje Stranke u iznosu 14.494.767,00 kn i naknadu troškova izborne promidžbe iz 2011. u iznosu 7.920.000,00 kn.

Prihodi iz državnog proračuna za redovito godišnje financiranje su ostvareni u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, prema kojima pravo na redovito godišnje financiranje iz sredstava državnog proračuna imaju političke stranke koje imaju zastupnike u Hrvatskom saboru. Odlukom o raspoređivanju sredstava za rad političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i zastupnika nacionalnih manjina u 2012., koju je donio Hrvatski sabor, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav, Stranci su raspoređena sredstva u iznosu 14.494.767,00 kn. Primljena sredstva iz državnog proračuna za redovito godišnje financiranje u 2012. su manja za 10.817.771,00 kn ili 42,7% od primljenih sredstava u 2011., jer je Stranka na izborima u prosincu 2011. osvojila značajno manji broj zastupničkih mjesta u Hrvatskom saboru od broja koji je imala ranije. Do izbora u prosincu 2011., Stranka je imala 66 zastupnika u Hrvatskom saboru, a kasnije ima 45, što je 21 zastupnik manje.

Prihodi iz državnog proračuna za naknadu troškova izborne promidžbe iz 2011., ostvareni su u iznosu 7.920.000,00 kn na temelju odredbi Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe i Odluke Vlade Republike Hrvatske. Stranka je u veljači 2012. primila naknadu za troškove izborne promidžbe za izbor zastupnika u Hrvatski sabor prema broju osvojenih zastupničkih mjesta. Prema propisima o računovodstvu neprofitnih organizacija, navedene prihode je trebalo evidentirati u poslovnim knjigama i iskazati u financijskim izvještajima za 2011., što je navedeno u Izvješću o obavljenoj reviziji poslovanja Stranke za 2011. Zbog evidentiranja navedenih prihoda u poslovnim knjigama za 2012., u financijskim izvještajima za 2012. je iskazan veći višak prihoda, a za 2011. veći manjak prihoda za navedeni iznos.

- Prihodi iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Prihodi iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave su ostvareni u iznosu 11.017.275,00 kn, na temelju odluka predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Navedeni prihodi ostvareni su u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, kojima je propisano da je sredstva za redovito godišnje financiranje političkih stranaka i članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izabranih s liste grupe birača, dužna osigurati jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu koji se određuje u njezinom proračunu za svaku godinu za koju se proračun donosi.

Odluku o raspoređivanju sredstava iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

- Prihodi od članarina

Prihodi od članarina su ostvareni u iznosu 2.335.799,00 kn. Odredbama Financijskog statuta je određeno da su članovi dužni plaćati članarinu u skladu s aktima Stranke. Visina, način prikupljanja i raspodjele članarina, bili su do srpnja 2012. propisani Odlukom iz lipnja 2008., a od srpnja 2012. su propisani Odlukom iz svibnja 2012. Prema navedenim odlukama, utvrđena je dužnosnička i zaposlenička članarina. Dužnosničku članarinu su obvezni plaćati članovi Stranke koji profesionalno obnašaju neku od dužnosti navedenih u odlukama, a određena je u iznosu 3,0% neto plaće, odnosno naknade koju primaju za obnašanje dužnosti. Dužnosnička članarina je prihod organizacijske razine Stranke na kojoj dužnosnik obnaša određenu dužnost. Za zaposleničku članarinu je za razdoblje do srpnja 2012. bilo određeno da se plaća dobrovoljno, prema materijalnim mogućnostima članova, a najviše 120,00 kn godišnje, te da je prihod organizacijske jedinice Stranke kojoj član pripada. Za razdoblje poslije srpnja 2012., zaposlenička članarina je određena u iznosu 10,00 kn mjesečno za članove s plaćom ili mirovinom većom od 3.000,00 kn, te 5,00 kn mjesečno za članove s plaćom ili mirovinom manjom od 3.000,00 kn. Utvrđeno je u kojim su slučajevima članovi oslobođeni plaćanja članarine. Također je određeno da je 30,0% uplaćenih sredstava zaposleničkih članarina prihod Središnjice, a 70,0% prihod županijskih, gradskih, općinskih i područnih odbora Stranke. Za svaku županijsku organizaciju su otvoreni posebni transakcijski računi za uplatu članarine, s kojih se jednom mjesečno (prema ugovoru o trajnom nalogu za prijenos sredstava zaključenim s bankom) 30,0% prikupljenih sredstava uplaćuje na račun Središnjice, a 70,0% na podračune županijskih organizacija.

Obveza i način vođenja evidencija o primljenim članarinama i izdavanju potvrda su propisani odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, te Pravilnika o načinu vođenja evidencija i izdavanja potvrda o primitku dobrovoljnih priloga (donacija) i članarina, izvješćima o primljenim donacijama za financiranje izborne promidžbe i izvješćima o troškovima (rashodima) izborne promidžbe te financijskim izvještajima za financiranje izborne promidžbe (Narodne novine 50/11 i 93/11 i 55/13). Do srpnja 2012., vođenje evidencija i izdavanje potvrda o primitku dužnosničkih i zaposleničkih članarina bilo je u nadležnosti županijskih organizacijskih jedinica Stranke. Od srpnja 2012., u nadležnosti županijskih organizacijskih jedinica je vođenje evidencija i izdavanje potvrda za dužnosničke članarine na razini organizacije, dok je za sve zaposleničke članarine, te dužnosničke članarine na središnjoj razini, vođenje evidencija i izdavanje potvrda u nadležnosti Središnjice.

- Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija)

Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija) su ostvareni u iznosu 211.862,00 kn. U odnosu na 2011. su manji za 2.221.038,00 kn ili 91,3%. Ostvareni prihodi se odnose na primljene dobrovoljne priloge (donacije) u 2012. u iznosu 93.589,00 kn, te druge prihode od donacija u iznosu 118.273,00 kn. U okviru drugih prihoda od donacija su iskazane donacije primljene u 2011. u iznosu 66.656,00 kn koje nisu bile iskazane u okviru prihoda za 2011., više evidentirani prihodi od donacija u iznosu 48.061,00 kn, te prihodi u visini iznosa amortizacije imovine primljene iz donacija ranijih godina u iznosu 3.556,00 kn.

Dobrovoljni prilozi (donacije) su primljeni u 2012. u novcu u iznosu 93.589,00 kn, od čega od osam fizičkih osoba u iznosu 51.000,00 kn i šest pravnih osoba u iznosu 42.589,00 kn. Namijenjeni su za redovan rad Stranke u iznosu 92.561,00 kn i financiranje izborne promidžbe na lokalnim izborima u iznosu 1.028,00 kn. Pojedinačni dobrovoljni prilozi (donacije) primljeni od fizičkih osoba iznosili su od najmanje 1.000,00 kn do najviše 30.000,00 kn, a od pravnih osoba od najmanje 1.028,00 kn do najviše 18.062,00 kn. Dobrovoljni prilozi (donacije) primljeni su u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, te odredbama Financijskog statuta, kojima su propisane vrste, način primanja, uplate i iznosi dobrovoljnih priloga (donacija). Prema odredbama članaka 10. i 11. navedenog Zakona, dobrovoljni prilozi (donacije) su povremene ili redovite uplate kojima fizičke ili pravne osobe dobrovoljno daju novac, odnosno pružaju usluge ili daju proizvode bez naplate, te se uplaćuju na središnji račun političke stranke. Za primljene dobrovoljne priloge (donacije) su vođene evidencije i izdavane potvrde. Na web-stranici Stranke je objavljeno godišnje izvješće o primljenim dobrovoljnim priložima (donacijama) za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2012.

- Drugi prihodi

Drugi prihodi u iznosu 919.164,00 kn se odnose na prihode od otpisa obveza i ispravak pogrešnih evidentiranja u iznosu 579.764,00 kn, prihode od nadoknada troškova u iznosu 150.737,00 kn, od imovine u iznosu 33.958,00 kn (kamate, tečajne razlike, zakup), od pružanja usluga u iznosu 72.038,00 kn, naknade šteta u iznosu 7.258,00 kn, te na druge nespomenute prihode u iznosu 75.409,00 kn. Vrijednosno najznačajniji prihodi od otpisa obveza se odnose na otpis obveza jedne županijske organizacije prema Središnjici Stranke za nadoknade plaća, te na otpis obveza za robu vraćenu dobavljaču ranijih godina za koju povrat nije bio evidentiran u poslovnim knjigama.

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima neprofitnih organizacija za 2012., ukupni rashodi su ostvareni u iznosu 29.288.884,00 kn, što je za 30.041.339,00 kn ili 50,6% manje u odnosu na prethodnu godinu. Ostvareni ukupni rashodi su u odnosu na planirane manji za 2.117.715,00 kn ili 6,7%.

U tablici broj 2 se daju podaci o ostvarenim rashodima.

Tablica broj 2

Ostvareni rashodi

u kn

Redni broj	Rashodi	Ostvareno za 2011.	Ostvareno za 2012.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Rashodi za zaposlene	6.932.286,00	6.453.599,00	93,1
2.	Materijalni rashodi	49.318.908,00	19.132.448,00	38,8
2.1.	Rashodi za promidžbu i informiranje	25.271.805,00	2.246.336,00	8,9
2.2.	Drugi materijalni rashodi	24.047.103,00	16.886.112,00	70,2
3.	Rashodi amortizacije	854.794,00	748.914,00	87,6
4.	Financijski rashodi	487.035,00	496.804,00	102,0
5.	Rashodi za donacije (pomoći)	1.636.304,00	1.481.987,00	90,6
6.	Drugi rashodi	100.896,00	975.132,00	966,5
	Ukupno	59.330.223,00	29.288.884,00	49,4
	Manjak prihoda	16.398.347,00	0,00	-
	Višak prihoda	0,00	7.609.983,00	-

U odnosu na 2011., ostvareni rashodi za 2012. su manji za 30.041.339,00 kn ili 50,6%. Vrijednosno najznačajnije smanjenje rashoda u iznosu 30.186.460,00 kn ili 61,2% se odnosi na materijalne rashode.

- Rashodi za zaposlene

Rashodi za zaposlene su ostvareni u iznosu 6.453.599,00 kn, što je 22,0% ukupno ostvarenih rashoda. Odnose se na rashode za neto plaće u iznosu 5.540.862,00 kn, doprinose na plaću u iznosu 883.311,00 kn, te druge rashode za zaposlene (jubilarne nagrade, darovi djeci zaposlenika, smrtni slučaj u obitelji) u iznosu 29.426,00 kn. Plaće su obračunane u skladu s odredbama Pravilnika o unutarnjem ustroju, sistematizaciji radnih mjesta i koeficijentima u Tajništvu Stranke, te drugim propisima koji uređuju način obračuna i isplate plaća i drugih naknada zaposlenima.

- Rashodi za promidžbu i informiranja

Rashodi za promidžbu i informiranje ostvareni su u iznosu 2.246.336,00 kn, što je 7,7% ukupno ostvarenih rashoda. Odnose se na usluge oglašavanja u elektronskim medijima, dnevnim i drugim tiskovinama, te druge usluge promidžbe i informiranja. Usluge promidžbe i informiranja se odnose na promidžbu uoči referenduma o članstvu Republike Hrvatske u Europskoj uniji, te redovne promidžbene aktivnosti Stranke.

- Drugi materijalni rashodi

Drugi materijalni rashodi su ostvareni u iznosu 16.886.112,00 kn i čine 57,7% ukupno ostvarenih rashoda. Odnose se na rashode za intelektualne i osobne usluge u iznosu 3.822.463,00 kn, usluge telefona, pošte i prijevoza u iznosu 3.252.855,00 kn, reprezentaciju u iznosu 2.464.280,00 kn, zakupnine i najamnine u iznosu 2.029.033,00 kn, materijal i energiju u iznosu 1.752.873,00 kn, naknade troškova zaposlenima, članovima povjerenstava, volonterima i drugim suradnicima Stranke u iznosu 1.503.587,00 kn, usluge tekućeg i investicijskog održavanja u iznosu 346.219,00 kn, komunalne usluge u iznosu 271.325,00 kn, te druge nespomenute materijalne rashode (grafičke, tiskarske, zdravstvene i računalne usluge, registracije vozila, premije osiguranja, članarine, kotizacije i drugo) u iznosu 1.443.477,00 kn.

- Rashodi za donacije (pomoći)

Rashodi za donacije (pomoći) su ostvareni u iznosu 1.481.987,00 kn, što je 5,1% ukupno ostvarenih rashoda. Odnose se na tekuće donacije (pomoći) u iznosu 1.472.956,00 kn, te kapitalne donacije (pomoći) u iznosu 9.031,00 kn. Tekuće donacije se odnose na donacije Zakladi hrvatskog državnog zavjeta (dalje u tekstu: Zaklada) u iznosu 1.078.806,00 kn, prijenose sredstava županijskim i gradskim organizacijskim jedinicama u iznosu 198.162,00 kn, te druge donacije (pomoći građanima, udrugama i drugo) u iznosu 195.988,00 kn.

Rashodi za donacije Zakladi su ostvareni u iznosu 1.078.806,00 kn. Zaklada je utemeljena u listopadu 1995., a počela je s radom u travnju 1996. Zakladnik je Stranka, a zakladnika zastupa Središnji odbor. Sjedište Zaklade je u Zagrebu. Cilj Zaklade je dati doprinos jačanju političke kulture, kulture dijaloga, odnosno podržavanje izgradnje i nadogradnje demokratskog društva i pravne države, te socijalno tržišnog gospodarstva kako bi se učvrstila demokracija. Zaklada je Stranci dostavila financijske izvještaje za 2012., te dokumentaciju iz koje je vidljivo za koje su namjene utrošena odobrena sredstva.

Rashodi za donacije (pomoći) udrugama i građanima se odnose na donacije (pomoći) dane udrugama i fizičkim osobama koje su u poteškoćama s obzirom na financijske, zdravstvene i druge uvjete života.

- Višak prihoda

Višak prihoda je iskazan u iznosu 7.609.983,00 kn. Preneseni manjak prihoda iz prethodnog razdoblja je iznosio 3.624.260,00 kn, te je iskazan višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju u iznosu 3.985.723,00 kn.

b) Bilanca

Prema podacima iz Bilance na dan 31. prosinca 2012., ukupna vrijednost imovine, te obveza i vlastitih izvora je iskazana u iznosu 16.135.200,00 kn.

U tablici broj 3 se daju podaci o vrijednosti imovine, obveza i vlastitih izvora početkom i koncem 2012.

Tablica broj 3

Vrijednost imovine, obveza i vlastitih izvora

u kn

Redni broj	Opis	Stanje 1. siječnja 2012.	Stanje 31. prosinca 2012.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Nefinancijska imovina	12.117.953,00	11.469.969,00	94,7
2.	Financijska imovina	6.284.830,00	4.665.231,00	74,2
2.1.	Novac u banci i blagajni	4.644.339,00	4.412.501,00	95,0
2.2.	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenika, te za više plaćene poreze i drugo	1.544.094,00	116.451,00	7,5
2.3.	Zajmovi	34.080,00	34.080,00	100,0
2.4.	Potraživanja za prihode	54.131,00	66.945,00	123,7
2.5.	Rashodi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	8.186,00	35.254,00	430,7
Ukupno imovina		18.402.783,00	16.135.200,00	87,7
3.	Obveze	16.923.842,00	7.696.611,00	45,5
3.1.	Obveze za rashode	8.323.591,00	7.155.285,00	86,0
3.2.	Obveze kredite i zajmove	8.591.286,00	458.000,00	5,3
3.3.	Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućeg razdoblja	8.965,00	83.326,00	929,5
4.	Vlastiti izvori	1.478.941,00	8.438.589,00	570,6
Ukupno obveze i vlastiti izvori		18.402.783,00	16.135.200,00	87,7

Ukupna vrijednost imovine, odnosno obveza i vlastitih izvora iskazana koncem 2012., manja je u odnosu na stanje iskazano početkom 2012. za 2.267.583,00 kn ili 12,3%. Smanjenje vrijednosti imovine se najvećim dijelom odnosi na financijsku imovinu koja je manja za 1.619.599,00 kn ili 25,8%. U odnosu na stanje iskazano početkom 2012., obveze koncem 2012. su manje za 9.227.231,00 kn ili 54,5%, a vlastiti izvori su veći za 6.959.648,00 kn ili 4,7 puta. Obveze su značajno manje jer su u 2012. podmirene obveze prema kratkoročnom kreditu za izbornu promidžbu koje su početkom 2012. iznosile 8.000.000,00 kn. Vlastiti izvori su značajno veći jer je poslovanjem za 2012. ostvaren višak prihoda.

Vrijednost nefinancijske imovine koncem 2012. u iznosu 11.469.969,00 kn, odnosi se na poslovne objekte u iznosu 11.753.966,00 kn, uredsku opremu i namještaj u iznosu 3.379.942,00 kn, prijevozna sredstva u iznosu 2.287.550,00 kn, sitni inventar u uporabi u iznosu 1.166.763,00 kn, komunikacijsku opremu u iznosu 745.034,00 kn, opremu za održavanje, zaštitu i drugu opremu u iznosu 704.861,00 kn, prava u iznosu 350.504,00 kn, ulaganja u računalne programe i drugu nematerijalnu imovinu u iznosu 345.196,00 kn, osnivačke izdatke u iznosu 250.000,00 kn, knjige, umjetnička djela i druge izložbene vrijednosti u iznosu 117.374,00 kn, te ispravak vrijednosti nefinancijske imovine u iznosu 9.631.221,00 kn. U odnosu na prethodnu godinu, vrijednost nefinancijske imovine je manja za 647.984,00 kn ili 5,3% zbog ispravka vrijednosti.

Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika, te za više plaćene poreze i drugo u iznosu 116.451,00 kn, odnose se na potraživanja od zaposlenika u iznosu 61.449,00 kn, potraživanja za naknade troškova u iznosu 34.101,00 kn i potraživanja za predujmove u iznosu 20.901,00 kn.

Potraživanja za prihode u iznosu 66.945,00 kn, odnose se na potraživanja za usluge i članske doprinose.

Obveze su iskazane u iznosu 7.696.611,00 kn, a odnose se na obveze za materijalne rashode u iznosu 6.555.740,00 kn, obveze za zaposlene (plaća za prosinac 2012.) u iznosu 598.362,00 kn, obveze za kredite u banaka u iznosu 432.648,00 kn, obveze za druge zajmove u iznosu 25.352,00 kn, obveze za poreze u iznosu 1.183,00 kn, te odgođeno priznavanje prihoda u iznosu 83.326,00 kn. Obveze za materijalne rashode se odnose na obveze prema dobavljačima u zemlji i inozemstvu u iznosu 6.531.818,00 kn (obveze Središnjice Stranke u iznosu 2.981.065,00 kn i obveze županijskih organizacijskih jedinica u iznosu 3.550.753,00 kn), te na obveze za naknade troškova zaposlenima i drugim osobama izvan radnog odnosa u iznosu 23.922,00 kn. Obveze za kredite u iznosu 432.648,00 kn, odnose se na zajam jedne županijske organizacije za kupnju poslovnog prostora koji treba biti otplaćen u 2015.

Vlastiti izvori su iskazani koncem 2012. u iznosu 8.438.589,00 kn. U okviru vlastitih izvora je iskazan višak prihoda u iznosu 3.985.723,00 kn.

II. REVIZIJA ZA 2012.

Ciljevi i područja revizije

Ciljevi revizije su bili:

- provjeriti istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja,
- provjeriti primjenu zakona i drugih propisa vezanih uz organizaciju i financijsko računovodstveno poslovanje,
- provjeriti pravilnost stjecanja prihoda,
- provjeriti pravilnost ostvarenja rashoda, odnosno provjeriti jesu li financijska sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom i statutom Stranke, te
- provjeriti pravilnost izvršenja drugih transakcija.

Područja revizije su određena prema kriteriju značajnosti i na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti.

Metode i postupci revizije

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza, proučena je i analizirana pravna regulativa te dokumentacija i informacije o poslovanju Stranke. Ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola radi određivanja revizijskog pristupa. Podaci iskazani u financijskim izvještajima su uspoređeni s podacima iz prethodnog razdoblja i podacima iz plana, s ciljem utvrđivanja područja rizika. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Ispitana je dosljednost primjene zakona, propisa, pravila, procedura i drugih internih akata. Za izračun i analizu značajnih pokazatelja, omjera i trendova, primijenjeni su odgovarajući analitički postupci. Za potrebe revizije su korišteni izvještaji za Stranku u cjelini, te izvještaji pojedinih županijskih organizacijskih jedinica. Provjerena je dokumentacija vezana uz prihode iz proračuna, od članarina, dobrovoljnih priloga (donacija) i druge prihode. Također je obavljena provjera vrijednosno značajnih stavki na pojedinim računima, dok su brojnije, vrijednosno manje značajne stavke testirane metodom uzorka. Provjerena je dokumentacija u vezi obračuna plaća i naknada za zaposlene, materijalnih rashoda, rashoda amortizacije, rashoda za donacije (pomoći), te drugih rashoda. Obavljeni su razgovori sa zamjenikom glavnog tajnika Stranke, te osobama zaduženim za vođenje poslovnih knjiga Središnjice i pojedinih županijskih organizacijskih jedinica, te Stranke u cjelini. Provjereno je, jesu li propisani podaci objavljeni na web-stranici Stranke.

Provjera izvršenja naloga i preporuka revizije za 2011.

Državni ured za reviziju je obavio financijsku reviziju Stranke za 2011., o čemu je sastavljeno Izvješće i izraženo uvjetno mišljenje.

Revizijom su utvrđene određene nepravilnosti opisane u Izvješću i Stranci je naloženo da ih otkloni, odnosno poduzme potrebne radnje i prihvati predložene preporuke kako se nepravilnosti ne bi ponavljale u daljnjem poslovanju.

Državni ured za reviziju je predložio uspostavljanje učinkovitog sustava unutarnjih kontrola, sastavljanje godišnjeg plana obavljanja unutarnje kontrole, te obavljanje kontrole računovodstveno financijskog poslovanja županijskih organizacija prije izrade financijskih izvještaja.

Nadalje, naložio je uz godišnji financijski izvještaj, Državnom uredu za reviziju dostaviti Godišnji program rada i financijski plan. S obzirom da je odredbama Financijskog statuta Stranke bilo određeno donošenje financijskog plana i godišnjeg programa rada za tekuću godinu do konca veljače, a odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe je propisano da navedene akte treba donijeti prije početka planskog razdoblja, Državni ured za reviziju je naložio uskladiti odredbe Financijskog plana s odredbama navedenog Zakona. U planu aktivnosti za 2011. nisu bila navedena potrebna sredstva i izvori financiranja za provedbu pojedinih aktivnosti, te je predložio sredstva planirati prema aktivnostima. S obzirom da na računima za robu i usluge u većini slučajeva nisu bile navedene aktivnosti za koje su rashodi ostvareni, predložio je na računima za rashode naznačiti na koju se aktivnost odnose. Također je predložio u slučaju značajnih odstupanja u ostvarenju prihoda i rashoda od planiranih veličina tijekom godine, donijeti izmjene financijskog plana.

S obzirom da pojedini prihodi, rashodi i imovina nisu pravilno iskazani u konsolidiranim financijskim izvještajima, odnosno nisu pravilno evidentirani u poslovnim knjigama, Državni ured za reviziju je naložio sastavljanje financijskih izvještaja, evidentiranje poslovnih događaja, te vođenje poslovnih knjiga, u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 10/08 i 7/09). Nadalje, naložio je knjigovodstvene isprave kontrolirati i ovjeriti prije unosa u poslovne knjige, te na računima za reprezentaciju navesti razloge ugošćavanja i imena korisnika usluga.

Pojedine županijske organizacije nisu obavile popis imovine i obveza, a središnjica Stranke nije obavila cjelovit popis jer nije obavila popis dugotrajne imovine, te je Državni ured za reviziju naložio obavljanje popisa imovine i obveza u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

Vežano uz članarine, Državni ured za reviziju je naložio usklađivanje Odluke o visini, načinu prikupljanja i raspodjeli članarine s odredbama Statuta, jer je Statutom određeno da član Stranke mora plaćati članarinu, a navedenom Odlukom, kojom je određena dužnosnička i zaposlenička članarina, bilo je određeno da zaposleničku članarinu plaćaju članovi Stranke prema svojim materijalnim mogućnostima. Također je naložio vođenje evidencija i izdavanje potvrda o članarinama, s obzirom da jedna županijska organizacijska jedinica nije vodila evidencije i izdavala potvrde o primitku članarina.

Državni ured za reviziju je naložio primanje i evidentiranje dobrovoljnih priloga (donacija) te vođenje evidencija i izdavanje potvrda o primljenim dobrovoljnim priložima u skladu s propisima jer evidencije o primljenim dobrovoljnim priložima (donacijama) u novcu iz zabranjenih izvora i evidencije o primljenim donacijama u obliku proizvoda i usluga nisu vođene zasebno, podaci u poslovnim knjigama i evidencijama o primljenim donacijama nisu bili usklađeni, a za četiri donacije uplaćene na račun jedne županijske organizacije nisu izdane potvrde i nisu bile u evidencijama o primitku dobrovoljnih priloga (donacija).

Vežano uz otpis obveza prema dobavljaču, Državni ured za reviziju je izrazio mišljenje da nije bilo osnove za otpis jer nije nastupila zastara, a s dobavljačem nije zaključen sporazum o otpisu obveza.

Državni ured za reviziju je naložio zatražiti povrat sredstava od Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za bolovanje iz ranijih godina, te povrat predujmova danih dobavljačima ranijih godina.

Nadalje, predložio je sastavljanje cjelovite evidencije o poslovnim prostorima koje Stranka koristi. Vezano uz korištenje poslovnih prostora bez naknade, koji su u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i Republike Hrvatske, što se smatra donacijom iz zabranjenih izvora, naložio je postupanje u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe.

Revizijom za 2012. je utvrđeno prema kojim nalogima i preporukama je postupljeno, koji su u postupku izvršenja i prema kojima nije postupljeno.

Nalozi i preporuke prema kojima je postupljeno:

- uz godišnje financijske izvještaje Državnom uredu za reviziju je dostavljen financijski plan i godišnji program rada, odnosno plan aktivnosti; odredbe Financijskog statuta Stranke, koje se odnose na rokove donošenja financijskog plana i godišnjeg programa rada, usklađene su početkom 2013. s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe; u godišnjem programu rada, odnosno planu aktivnosti za 2012., navedena su potrebna sredstva za financiranje pojedine aktivnosti; zbog odstupanja u ostvarenju pojedinih prihoda i rashoda, koncem 2012. su donesene izmjene financijskog plana;
- na računima za robu i usluge u većini slučajeva su navedene aktivnosti za koje su rashodi ostvareni, a na računima za reprezentaciju su navedeni razlozi ugošćavanja;
- vezano za predujmove dane dobavljačima ranijih godina, pribavljeni su računi za ranije obavljene usluge i evidentirani u poslovnim knjigama, te su predujmovi zatvoreni;
- popis imovine su obavile sve županijske organizacije Stranke i Središnjica;
- odluka o visini, načinu prikupljanja i raspodjeli članarine je usklađena s odredbama Statuta; o primljenim članarinama su vođene evidencije i izdavane potvrde;
- dobrovoljni prilozi (donacije) u 2012. su uplaćivani na središnji račun Stranke; podaci o primljenim dobrovoljnim prilogima (donacijama) iz mjesečnih i godišnjih evidencija, te izvješća o primljenim donacijama su usklađeni, a za primljene dobrovoljne priloge (donacije) izdane su potvrde; prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija) su evidentirani u poslovnim knjigama i iskazani u financijskim izvještajima za 2012. u iznosu većem od iznosa navedenog u izvješćima o primljenim donacijama za 2012., jer su po nalogu Državnog ureda za reviziju danog u Izvješću o obavljenoj reviziji za 2011., u poslovnim knjigama za 2012. evidentirane donacije primljene u 2011. koje nisu bile evidentirane u okviru prihoda u poslovnim knjigama za 2011.;

- Stranka je u poslovnim knjigama za 2012. ponovno evidentirala obveze prema pravnoj osobi iz inozemstva, koje su otpisane u 2011., jer za otpis navedenih obveza nije bilo osnove;
- potraživanja za bolovanje iz ranijih godina usklađena su s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje.

Nalozi i preporuke u postupku izvršenja:

- poduzimaju se aktivnosti za uspostavljanje učinkovitog sustava unutarnjih kontrola;
- s pojedinim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima su organizacijske jedinice Stranke koristile poslovni prostor bez naplate, sredinom 2012. su zaključeni dodaci ugovorima kojima je ugovorena naknada za zakupninu.

Nalozi i preporuke prema kojima nije postupljeno:

- godišnji plan obavljanja unutarnje kontrole nije sastavljen, a prije izrade financijskih izvještaja županijskih organizacijskih jedinica nije obavljena kontrola računovodstveno financijskog poslovanja;
- pojedini prihodi i rashodi, te imovina i obveze nisu pravilno evidentirani u poslovnim knjigama i iskazani u konsolidiranim financijskim izvještajima;
- cjelovita evidencija o poslovnim prostorima koje Stranka koristi nije sastavljena, a za pojedine korištene poslovne prostore koji su vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave nije ugovorena naknada za zakupninu.

Nalaz za 2012.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, financijski izvještaji, planiranje i računovodstveno poslovanje, prihodi, rashodi, te imovina i obveze.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koji se odnose na sustav unutarnjih kontrola, računovodstveno poslovanje i financijske izvještaje, prihode, te korištenje poslovnih prostora.

1. Sustav unutarnjih kontrola

1.1. Sustav unutarnjih kontrola treba osiguravati ekonomično i učinkovito ostvarivanje ciljeva poslovanja, pridržavanje zakonskih odredbi, sprječavanje i otkrivanje pogrešaka, kvalitetu računovodstvenih podataka, pravodobno pružanje financijskih i rukovodnih informacija, te povećavati odgovornost osoba uključenih u raspolaganje imovinom. Prema odredbama članka 49. Statuta, materijalno financijsko poslovanje tijela i organizacija Stranke treba nadzirati nadzorni odbor. Prema odredbama članka 50. Statuta, nadzorni odbor Stranke nadzire zakonitost materijalno financijskog poslovanja Stranke, te vođenje ukupnog arhiva Stranke, o čemu podnosi izvješće Općem saboru za cijelo mandatno razdoblje, odnosno Središnjem odboru za svaku godinu. Također je ovlašten nadzirati i materijalno financijsko poslovanje svih drugih organizacijskih oblika Stranke. Godišnje izvješće o provedenom nadzoru nad zakonitosti materijalno financijskog poslovanja Stranke, te vođenja ukupnog arhiva za 2012. do vremena obavljanja revizije, u listopadu 2013., nije sastavljeno ni podneseno Središnjem odboru. Plan obavljanja unutarnje kontrole za 2012. nije donesen, te nisu obavljane kontrole računovodstveno financijskog poslovanja županijskih organizacijskih jedinica Stranke.

Interni akti (Financijski statut, naputci i odluke), kojima su, između ostalog, propisane obveze organizacijskih jedinica i Središnjice vezano uz računovodstveno poslovanje Stranke u cjelini, te postupanje s dokumentacijom su doneseni. Radi uspostave jedinstvenog informacijskog sustava, u rujnu 2012. je donesena odluka o odabiru pružatelja usluge informatizacije Stranke. Predsjedništvo Stranke je u listopadu 2012. donijelo odluku o jedinstvenom vođenju financijskog poslovanja Stranke, na način da se računovodstvo vodi u Središnjici za Stranku u cjelini, uz zadržavanje podračuna županijskih organizacija. Naputkom Središnjice iz prosinca 2012., nadzorni odbori županijskih organizacija su zaduženi za nadzor i kontrolu zakonitosti materijalno financijskog poslovanja tekuće godine i ukupnog arhiva, o čemu su trebali sastaviti izvješće i informirati županijske odbore. Prema Naputku, na računima treba navesti aktivnosti iz kojih treba biti vidljivo da se sredstva koriste prema financijskom planu i planu aktivnosti, račune treba kontrolirati i potpisati odgovorna osoba, a na računima za reprezentaciju treba navesti korisnike i razloge ugošćavanja. Financijskim statutom, koji je u primjeni od konca siječnja 2013., propisani su uvjeti i načini redovnog financiranja političkog djelovanja Stranke, financiranje izborne promidžbe, način vođenja materijalnog i financijskog poslovanja, te druga pitanja važna za financiranje i materijalno financijsko poslovanje Stranke.

Revizijom su uočene nepravilnosti i propusti u poslovanju Stranke koji se odnose na računovodstveno poslovanje (poslovne knjige, financijski izvještaji) i korištenje poslovnih prostora, a dijelom su posljedica slabosti u funkcioniranju sustava unutarnjih kontrola.

Državni ured za reviziju i nadalje predlaže poduzimati aktivnosti za uspostavu učinkovitijeg sustava unutarnjih kontrola radi osiguranja pravilnosti u poslovanju, sprječavanja i otklanjanja pogrešaka i osiguranja kvalitete računovodstveno financijskog poslovanja Stranke.

- 1.2. *Stranka prihvaća prijedlog i navodi da su unutarnje kontrole u proteklom razdoblju provedene putem organiziranih sastanaka s predstavnicima županijskih organizacija zaduženih za financijsko računovodstveno poslovanje, te naputcima županijskim organizacijama radi osiguranja pravilnog poslovanja. Također navodi da je u tijeku kontrola financijsko računovodstvenog poslovanja županijskih organizacija putem nadzornih odbora radi osiguranja kvalitete poslovanja. Nadalje navodi da će Nadzorni odbor Stranke u prosincu 2013. podnijeti godišnje izvješće o provedenom nadzoru nad zakonitosti materijalno financijskog poslovanja Stranke, te vođenju ukupnog arhiva za 2012.*

2. Računovodstveno poslovanje i financijski izvještaji

- 2.1. Prema odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, Stranka je obvezna voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje u skladu s propisima o vođenju računovodstva neprofitnih organizacija. Stranka ima više organizacijskih jedinica, a u knjigovodstvu su osigurani podaci za Stranku u cjelini. Prema Odluci Predsjedništva Stranke iz 2008., materijalno financijsko poslovanje općinskih i gradskih organizacijskih jedinica se obavlja na razini županijskih organizacijskih jedinica. U skladu s navedenom Odlukom, poslovne knjige se vode zasebno za Središnjicu, te za županijske organizacijske jedinice i organizacijsku jedinicu za Grad Zagreb, čiji su podračuni sastavni dio središnjeg računa Stranke. Do konca 2012., u Središnjici Stranke su vođene poslovne knjige za poslovanje Središnjice, a županijske organizacije i organizacija za Grad Zagreb, vodile su poslovne knjige za svoje poslovanje i poslovanje organizacijskih dijelova Stranke na svom području, te se knjigovodstvena i druga dokumentacija nalazi na više lokacija.

O načinu evidentiranja pojedinih poslovnih događaja u poslovnim knjigama, posebice onih vezanih uz potraživanja i obveze između organizacijskih dijelova Stranke, nije bilo jedinstvenih uputa po kojima bi postupale sve organizacijske jedinice, te su županijske organizacije različito postupale. Prihodi od podzakup poslovnog prostora su u financijskim izvještajima županijskih organizacija iskazani u okviru prihoda od usluga i drugih nespomenutih prihoda, a prihodi od otpisa obveza u okviru prihoda od financijske imovine i drugih nespomenutih prihoda. Osim rashoda za plaće zaposlenika Središnjice, u poslovnim knjigama Središnjice su evidentirani rashodi za plaće koje su s računa Središnjice isplaćene zaposlenicima u županijskim organizacijama i potraživanja od županijskih organizacija. U poslovnim knjigama pojedinih županijskih organizacija za navedene isplate su evidentirani rashodi i obveze prema Središnjici, dok kod pojedinih nisu evidentirani. Pojedine županijske organizacije su nadoknadile isplaćena sredstva Središnjici, a pojedine sredstva nisu nadoknadile, a obveze nisu evidentirale.

Županijske organizacije su također različito postupale vezano uz evidentiranje obveza koje su nastale na temelju ovrha sredstava s podračuna jednih organizacijskih jedinica sa svrhom podmirenja obveza drugih organizacijskih jedinica. Prema podacima iz poslovnih knjiga organizacijskih jedinica, sastavljena su 22 financijska izvještaja na temelju kojih su sastavljeni financijski izvještaji za Stranku u cjelini. Zbog različitog postupanja vezano uz evidentiranje potraživanja i obveza, te prihoda i rashoda nastalih na temelju poslovnih odnosa između organizacijskih dijelova Stranke, sastavljanje financijskih izvještaja za Stranku u cjelini je bilo otežano.

S obzirom da pojedine organizacijske jedinice u svojim financijskim izvještajima nisu iskazale određene rashode i obveze prema Središnjici Stranke, pri sastavljanju financijskih izvještaja za Stranku u cjelini su za različite iznose umanjeni prihodi i rashodi, odnosno potraživanja i obveze, zbog čega je došlo do neravnoteže u Bilanci. Zbog navedenih pogreški u evidentiranju poslovnih događaja, izvori vlasništva su umanjeni za 694.555,00 kn, kako bi u financijskim izvještajima za Stranku u cjelini Bilanca bila u ravnoteži. Osim navedenog, u financijskim izvještajima za Stranku u cjelini su više iskazani prihodi za 264.731,00 kn i rashodi za 198.162,00 kn. Više su iskazani prihodi od otpisa obveza za 216.670,00 kn i prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija) za 48.061,00 kn. Više iskazani prihodi od otpisa obveza se odnose na otpis obveza jedne županijske organizacije prema Središnjici Stranke, te je pri sastavljanju financijskih izvještaja za Stranku u cjelini navedene prihode trebalo isključiti. Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija) su više iskazani jer su donacije primljene u 2012. u iznosu 28.061,00 kn iskazane u okviru financijskih izvještaja Središnjice i županijske organizacije, što nije uzeto u obzir pri sastavljanju financijskih izvještaja za Stranku u cjelini, a donacija u iznosu 20.000,00 kn je iskazana u okviru prihoda za 2011. i za 2012. Više iskazani rashodi u iznosu 198.162,00 kn se odnose na donacije (pomoći) vezano uz prijenos sredstava s računa Središnjice na podračune županijskih organizacija, te je pri sastavljanju financijskih izvještaja za Stranku u cjelini navedene rashode trebalo isključiti, s obzirom da se radi o unutarnjim odnosima između organizacijskih dijelova Stranke. Odredbama članka 3. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, propisano je da se računovodstvo neprofitnih organizacija temelji na općeprihvaćenim računovodstvenim načelima točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju pozicija, te da su neprofitne organizacije obvezne evidentirati poslovne događaje, voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema temeljnim načelima urednog knjigovodstva.

Zbog propusta u računovodstvenom poslovanju, nejednakog postupanja županijskih organizacija pri evidentiranju poslovnih događaja i otežanom sastavljanju financijskih izvještaja za Stranku u cjelini, pojedini iznosi iskazani u financijskim izvještajima su dijelom veći ili manji od stvarnih. Prema odredbama Financijskog statuta koji se primjenjuje od siječnja 2013., računovodstveno poslovanje za Stranku se treba voditi jedinstveno u Tajništvu Stranke za središnji račun i sve podračune organizacijskih jedinica Stranke. Vođenje poslovnih knjiga za poslovanje Stranke u 2013., organizirano je u Tajništvu za sve organizacijske jedinice Stranke.

Državni ured za reviziju nalaže evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama i sastavljanje financijskih izvještaja u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

2.2. *Stranka prihvaća nalaz vezano uz evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama za 2012., posebice onih vezano uz potraživanja i obveze između organizacijskih dijelova Stranke, te navodi da je u 2013. otklonjena mogućnost različitog evidentiranja jer se računovodstveno poslovanje za 2013. vodi u Središnjici Stranke. Stranka prihvaća mišljenje vezano uz otpis obveza jedne županijske organizacije prema Središnjici Stranke u iznosu 216.670,00 kn.*

Vezano uz prihode od dobrovoljnih priloga (donacija), mišljenja je da donacija u iznosu 20.000,00 kn nije više iskazana jer je za 2011. iskazana u okviru prihoda Središnjice, a u 2012. u okviru rashoda Središnjice i prihoda jedne županijske organizacije, što pri konsolidaciji nije isključeno. Stranka je također mišljenja da prihod od dobrovoljnog priloga (donacija) u iznosu 28.061,00 kn nije više iskazan jer je u 2012. iskazan u okviru prihoda Središnjice, te rashoda Središnjice za transfere jednoj županijskoj organizaciji koji kod konsolidacije nije isključen, te je evidentiran kao prihod od dobrovoljnih priloga (donacija) u jednoj županijskoj organizaciji.

2.3. Državni ured za reviziju ostaje pri tvrdnji koja se odnosi na više evidentirane prihode od dobrovoljnih priloga (donacija) za 48.061,00 kn. Navedena tvrdnja proizlazi iz dokumentacije i utvrđenih činjenica, a uz očitovanje Stranke nije priložena nova dokumentacija koja bi upućivala na drugačije činjenično stanje. Iz očitovanja također proizlazi da su navedeni prihodi evidentirani dva puta – u okviru Središnjice i županijskih organizacija. Prihod od dobrovoljnog priloga (donacija) u iznosu 20.000,00 kn je ostvaren i iskazan u financijskim izvještajima za 2011., a u 2012. je prenesen sa računa Središnjice jednoj županijskoj organizaciji, što je iskazano u financijskim izvještajima za 2012. u okviru prihoda od dobrovoljnih priloga (donacija) te županijske organizacije i u okviru rashoda za pomoći (donacije) Središnjice. Prihod od dobrovoljnog priloga (donacija) u iznosu 28.061,00 kn je ostvaren u 2012., a u financijskim izvještajima je uključen u prihode u dvostrukom iznosu, jer je iskazan u okviru prihoda Središnjice i prihoda jedne županijske organizacije kojoj su sredstva prenesena, dok je prijenos sredstava iskazan u okviru rashoda za pomoći (donacije) Središnjice. Pri sastavljanju financijskih izvještaja za 2012. za Stranku u cjelini, navedene prijenose sredstava sa računa Središnjice na podračune županijskih organizacija je trebalo isključiti što nije učinjeno, te su zbog toga za 48.061,00 kn više iskazani prihodi dobrovoljnih priloga (donacija) i rashodi za pomoći (donacije). Navedenu tvrdnju potvrđuje i izvještaj o primljenim dobrovoljnim priložima (donacijama) u 2012., prema kojem su primljeni dobrovoljni prilozi (donacije) manji od iznosa iskazanog u financijskim izvještajima, odnosno u poslovnim knjigama.

3. Prihodi

3.1. Prihodi su ostvareni u iznosu 36.898.867,00 kn, što je za 6.033.009,00 kn ili 14,1% manje u odnosu na 2011. Najznačajniji utjecaj na smanjenje prihoda su imali prihodi iz državnog proračuna, koji su manji zbog manjeg broja članova Stranke koji su od 2012. zastupnici u Hrvatskom saboru. Vrijednosno najznačajniji su prihodi iz državnog proračuna koji su ostvareni u iznosu 22.414.767,00 kn i čine 60,7% ukupno ostvarenih prihoda. Prihodi iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ostvareni su u iznosu 11.017.275,00 kn i u ukupno ostvarenim prihodima sudjeluju s 29,9%. Prihodi od članarina iznose 2.335.799,00 kn, prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija) 211.862,00 kn, a drugi prihodi 919.164,00 kn. Propusti su utvrđeni u okviru prihoda iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, te prihoda od članarina.

Prihodi iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave su ostvareni u iznosu 11.017.275,00 kn, na temelju odluka predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U odnosu na 2011. su manji za 533.634,00 kn ili 4,6%. Navedeni prihodi su ostvareni u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, prema kojima je, sredstva za redovito godišnje financiranje političkih stranaka i članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izabranih s liste grupe birača, dužna osigurati jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, u iznosu koji se određuje u njezinom proračunu za svaku godinu za koju se donosi proračun. Odluku o raspoređivanju sredstava za navedene namjene donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Prihodi iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave su naplaćivani na područne županijske organizacija Stranke. Pojedine županijske organizacije su ustrojile evidencije odluka o raspoređivanju sredstava za redovito financiranje političkih stranaka iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području županije, te prate naplatu raspoređenih sredstava, a pojedine županijske organizacije nisu ustrojile navedene evidencije, te ne prate naplatu navedenih prihoda. S obzirom da pojedine jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nisu Stranci dostavile obavijest o raspoređenim sredstvima za redovito godišnje financiranje političkih stranaka, nije moguće kontrolirati pravovremenost i točnost naplate pripadajućih sredstava.

Prihodi od članarina su ostvareni u iznosu 2.335.799,00 kn, a čine 6,3% ukupnih prihoda. U odnosu na 2011. su manji za 459.097,00 kn ili 16,4%. Prema odredbama Statuta i Financijskog statuta, članovi su dužni plaćati članarinu, u skladu s aktima Stranke. Prema odlukama o visini, načinu prikupljanja i raspodjele članarina, koje su donesene u lipnju 2008. i svibnju 2012., utvrđena je dužnosnička i zaposlenička članarina. Dužnosničku članarinu su obvezni plaćati članovi Stranke koji profesionalno obnašaju neku od dužnosti navedenih u odlukama, a određena je u visini 3,0% neto plaće, odnosno naknade koju primaju za obnašanje dužnosti. Za zaposleničku članarinu je za razdoblje do srpnja 2012. bilo određeno da se plaća dobrovoljno, prema materijalnim mogućnostima članova, a najviše 120,00 kn godišnje. Za razdoblje poslije srpnja 2012., zaposlenička članarina je određena u iznosu 10,00 kn mjesečno za članove s plaćom ili mirovinom većom od 3.000,00 kn, te 5,00 kn mjesečno za članove s plaćom ili mirovinom manjom od 3.000,00 kn. Utvrđeno je u kojim su slučajevima članovi oslobođeni plaćanja članarine. Odlukom iz 2012. je određeno da se zaposlenička članarina plaća u pravilu mjesečno, polugodišnje ili godišnje, na početku navedenih razdoblja. Evidencije o plaćanju zaposleničke članarine i dužnosničke članarine na središnjoj razini vodi Središnjica, a evidencije o plaćanju dužnosničkih članarina na razini organizacijskih jedinica vode županijske organizacije. Stranka nema jedinstvene evidencije s podacima o dospjelim nenaplaćenim članarinama, odnosno potraživanjima za članarine.

Odlukom o visini, načinu prikupljanja i raspodjeli članarine iz 2012., određeno je da će član ukoliko ne izvršava obvezu plaćanja članarine dva ili više mjeseci zaredom, biti pismeno upozoren od stranačkog tijela koje je zaduženo za vođenje evidencije i prikupljanje članarine. Postupanje prema članovima koji nakon upozorenja ne plate članarinu, nije određeno internim aktima.

Državni ured za reviziju predlaže pribavljati sve godišnje odluke o sredstvima koja su iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (u čijim predstavničkim tijelima su članovi Stranke) raspoređena za redovno financiranje rada političkih stranaka, ustrojiti odgovarajuće analitičke evidencije s podacima o sredstvima raspoređenim Stranci, te pratiti i kontrolirati naplatu navedenih sredstava. Također predlaže ustrojiti analitičke evidencije potraživanja za članarine, te internim aktima odrediti postupanje prema članovima koji ni nakon upozorenja ne plate članarinu.

- 3.2. *Stranka prihvaća prijedlog vezano uz pribavljanje godišnjih odluka o pripadajućim sredstvima iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, te navodi da će u narednom periodu ustrojiti evidencije kojima će pratiti naplatu navedenih prihoda.*

Vežano uz prijedlog o ustrojavanju analitičkih evidencija potraživanja za članarine, navodi da se dužnosničke članarine ne mogu točno utvrditi jer se određuju u postotku od neto plaće koja je podložna promjenama. Nadalje, navodi da će se potraživanja za zaposleničke članarine ažurnije voditi nakon dovršetka ažuriranja podataka o članstvu koje je u tijeku, uvođenjem novog sustava vođenja baze članstva.

4. Korištenje poslovnih prostora

- 4.1. Stranka je u svibnju 2012. prikupila određene podatke od županijskih organizacijskih jedinica o poslovnim prostorima koje koriste. Navedeni podaci nisu cjeloviti jer većina županijskih organizacija nije dostavila podatke za pojedine gradske, općinske i područne organizacijske jedinice (ogranke) Stranke na području svoje županije.

Dostavljeni su podaci o poslovnim prostorima koje Stranka koristi uz navođenje kriterija prema kojima se koriste (ugovor o zakupu, bez naknade na temelju/ili bez zaključenih ugovora), te podaci o osnovnim elementima o prostoru kao što su: zakupodavac ili vlasnik prostora, adresa i površina poslovnog prostora, uvjeti korištenja, datum i rok na koji je ugovor o zakupu zaključen, iznos mjesečne zakupnine i drugo. Stranka nema ustrojenu evidenciju putem koje bi se objedinjeno pratili zaključeni ugovori o zakupu poslovnih prostora. Prema prikupljenim podacima, u većini slučajeva organizacijske jedinice Stranke koriste prostore u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju zaključenih ugovora o korištenju i odluka gradskih i općinskih vijeća, za koje ne plaćaju zakupninu i uglavnom plaćaju režijske troškove i troškove održavanja, što nije u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe. Navedene nepravilnosti su uočene i revizijom za 2011. S pojedinim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave čije su poslovne prostore organizacijske jedinice Stranke koristile bez naknade, sredinom 2012. su zaključeni dodaci ugovorima kojima je ugovorena naknada za zakupninu. Organizacijske jedinice Stranke smještene u poslovnim prostorima u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i nadalje, u većini slučajeva, koriste navedeni prostor bez naplate. Predstavnici županijskih organizacija su u prosincu 2012. upoznati s nalogom Državnog ureda za reviziju, navedenom u Izvješću o obavljenoj reviziji za 2011., vezano uz korištenje poslovnih prostora. Iz Središnjice Stranke im je poslan dopis sa zahtjevom da dostave evidencije o poslovnim prostorima koje koriste, uz navođenje kriterija prema kojima se prostori koriste i osnovnih elementa o prostoru, s ciljem postupanja u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe.

Revizijom za 2012. je utvrđeno da postojeći način prikupljanja podataka o dokumentaciji na temelju koje se koriste poslovni prostori ne osigurava (cjelovite) podatke, što je pretpostavka za ustrojavanje sveobuhvatne evidencije o poslovnim prostorima koje Stranka koristi, te za postupanje u skladu s navedenim Zakonom. Odredbama članka 2. stavka 3. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, propisano je da se političke stranke, nezavisni zastupnici, zastupnici nacionalnih manjina i nezavisni članovi predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu financirati iz sredstava državnog proračuna, kao i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, na način i pod uvjetima utvrđenim Zakonom. Način i uvjeti redovitog godišnjeg financiranja i financiranje naknade troškova izborne promidžbe političkih stranaka iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave propisani su odredbama članaka 3. do 8., te 18. navedenog Zakona. Vezano uz financiranje političkih stranaka od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, citiranim odredbama Zakona je propisano da se iste financiraju iz sredstava proračuna, dok davanje u zakup poslovnih prostora u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave političkim strankama bez naknade, Zakonom nije propisano.

U ožujku 2013. je stupio na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, te je ovom izmjenom odredbom članka 22. Zakona propisano da se zabranjuje financiranje političkih stranaka i od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, osim u slučajevima i na način propisan Zakonom. Iz navedenog proizlazi da korištenje poslovnih prostora u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave bez naknade, predstavlja donaciju iz zabranjenih izvora, odnosno zabranjeni način financiranja političkih stranaka. Eventualne donacije iz nedopuštenih izvora politička stranka, nezavisni zastupnik, član predstavničkog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave izabran s liste grupe birača, nositelj nezavisne liste, odnosno nositelj liste grupe birača i kandidat, dužni su odmah prijaviti Državnom uredu za reviziju i Državnom izbornom povjerenstvu, a iznos vrijednosti takve donacije doznačiti u korist državnog proračuna najkasnije u roku od 8 dana od dana primljene uplate.

Državni ured za reviziju nalaže, s obzirom da se korištenje poslovnih prostora jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave bez naknade smatra donacijom iz zabranjenih izvora, postupiti u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe. Također predlaže, uspostaviti odgovarajući računalni sustav sa svim potrebnim podacima za cjelovito praćenje korištenja poslovnih prostora, radi poduzimanja odgovarajućih aktivnosti za zakonito korištenje svih poslovnih prostora.

- 4.2. *U obrazloženju Stranka navodi da smatra kako je učinila sve kako bi se korištenje poslovnih prostora u vlasništvu jedinica lokalne i područne samouprave svelo u zakonske okvire. Navodi da je dana uputa organizacijskim jedinicama da na taj problem upozore nadležna tijela jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave i traže od njih da se usklade sa Zakonom. Stranka smatra da to što pojedine jedinice lokalne i regionalne (područne) samouprave ne postupaju u skladu sa Zakonom i nalozima Državnog ureda za reviziju nije ne postupanje u skladu sa Zakonom od strane Stranke, već tih jedinica.*

Nadalje navodi da je Stranka kao korisnik pojedinih poslovnih prostora učinila sve što može, da nema drugog načina prisiliti jedinice da uredе to područje svog rada, te da to treba svojim autoritetom i zakonskim ovlastima učiniti Državni ured za reviziju ili druga za to nadležna državna tijela.

Vezano uz prijedlog da se uspostavi odgovarajući računalni sustav za cjelovito praćenje korištenja poslovnih prostora navodi da će to biti riješeno početkom 2014., primjenom novog računovodstvenog programa.

III. MIŠLJENJE

1. Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju, obavljena je financijska revizija Stranke za 2012. Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje. Izraženo je uvjetno mišljenje.
2. Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora. Planirana je i obavljena s ciljem da pruži razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji sastavljeni prema računovodstvenim propisima i standardima, a poslovanje usklađeno sa zakonima i drugim propisima.
3. Sljedeće činjenice su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja:
  - Revizijom obavljenom za 2011., utvrđene nepravilnosti i propusti koji se odnose na sustav unutarnjih kontrola, računovodstveno poslovanje i financijske izvještaje, te korištenje poslovnih prostora u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ponovljeni su i u 2012.
  - Prema odredbama Statuta, nadzorni odbor Stranke treba nadzirati zakonitost materijalno financijskog poslovanja Stranke, te vođenje ukupnog arhiva Stranke, o čemu treba podnijeti izvješće Središnjem odboru za svaku godinu. Godišnje izvješće o provedenom nadzoru nad zakonitosti materijalno financijskog poslovanja Stranke, te vođenja ukupnog arhiva za 2012. do vremena obavljanja revizije, u listopadu 2013., nije sastavljeno ni podneseno Središnjem odboru. Plan obavljanja unutarnje kontrole za 2012. nije donesen, te nisu obavljane kontrole računovodstveno financijskog poslovanja županijskih organizacijskih jedinica Stranke prije sastavljanja financijskih izvještaja. Revizijom uočene nepravilnosti i propusti u poslovanju Stranke, dijelom su posljedica slabosti u funkcioniranju sustava unutarnjih kontrola. (točka 1. Nalaza)
  - Stranka je obvezna voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje u skladu s propisima o vođenju računovodstva neprofitnih organizacija. Do konca 2012. u Središnjici Stranke su vođene poslovne knjige za poslovanje Središnjice, a županijske organizacije i organizacija Stranke za Grad Zagreb, vodile su poslovne knjige za svoje poslovanje i poslovanje organizacijskih dijelova Stranke na svom području. O načinu evidentiranja pojedinih poslovnih događaja u poslovnim knjigama, posebice onih vezanih uz potraživanja i obveze između organizacijskih dijelova Stranke, nije bilo jedinstvenih uputa, te se različito postupalo. U poslovnim knjigama pojedinih organizacijskih jedinica su evidentirani rashodi za plaćene troškove drugih organizacijskih jedinica i potraživanja za navedene isplate, a u poslovnim knjigama pojedinih organizacijskih jedinica nisu evidentirani rashodi i obveze za nadoknade navedenih troškova, dok su kod pojedinih evidentirani.
Prema podacima iz poslovnih knjiga organizacijskih jedinica sastavljena su 22 financijska izvještaja na temelju kojih su sastavljeni financijski izvještaji za Stranku u cjelini. S obzirom na različito postupanje vezano uz evidentiranje potraživanja i obveza, te prihoda i rashoda nastalih na temelju poslovnih odnosa između organizacijskih dijelova Stranke, sastavljanje financijskih izvještaja za Stranku u cjelini je bilo otežano, za različite iznose su umanjeni prihodi i rashodi, odnosno potraživanja i obveze, te je došlo do neravnoteže u Bilanci.

Kako bi u financijskim izvještajima Bilanca za Stranku u cjelini bila u ravnoteži, izvori vlasništva su umanjeni za 694.555,00 kn.

U financijskim izvještajima za Stranku u cjelini su više iskazani prihodi za 264.731,00 kn i rashodi za 198.162,00 kn. Više su iskazani prihodi od otpisa obveza za 216.670,00 kn i prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija) za 48.061,00 kn. Više iskazani prihodi od otpisa obveza se odnose na otpis obveza jedne županijske organizacije prema Središnjici Stranke, te je pri sastavljanju financijskih izvještaja za Stranku u cjelini navedene prihode trebalo isključiti. Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija) su više iskazani jer su donacije primljene u 2012. u iznosu 28.061,00 kn iskazane u okviru financijskih izvještaja Središnjice i županijske organizacije, što nije uzeto u obzir pri sastavljanju financijskih izvještaja za Stranku u cjelini, a donacija u iznosu 20.000,00 kn je iskazana u okviru prihoda za 2011. i za 2012. Više iskazani rashodi u iznosu 198.162,00 kn se odnose na donacije (pomoći) vezano uz prijenos sredstava s računa Središnjice na podračune županijskih organizacija. Pri sastavljanju financijskih izvještaja za Stranku u cjelini navedene rashode je trebalo isključiti, s obzirom da se radi o unutarnjim odnosima između organizacijskih dijelova Stranke.

Zbog propusta u računovodstvenom poslovanju, nejednakog postupanja županijskih organizacija pri evidentiranju poslovnih događaja i otežanom sastavljanju financijskih izvještaja za Stranku u cjelini, pojedini iznosi iskazani u financijskim izvještajima su dijelom veći ili manji od stvarnih. (točka 2. Nalaza)

- Podaci o korištenju poslovnih prostora, koje je Središnjica prikupila tijekom 2012., nisu cjeloviti jer većina županijskih organizacija nije dostavila podatke za pojedine organizacijske jedinice u svom sastavu. Postojeći način prikupljanja podataka o korištenim poslovnim prostorima nije odgovarajući, što je pretpostavka za ustrojavanje sveobuhvatne evidencije u Središnjici Stranke o poslovnim prostorima koji se koriste, te za postupanje u skladu s propisima. Prema prikupljenim podacima, veći broj organizacijskih jedinica Stranke koristi prostore u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, za koje ne plaćaju zakupninu, što nije u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe. (točka 4. Nalaza)

4. Stranka je svojstvo pravne osobe stekla 1990. upisom u Registar političkih stranaka. Djelokrug rada, ciljevi i način djelovanja Stranke su određeni programom i statutom. Stranka je ustrojena na područnom načelu i sastoji se od temeljnih organizacija, odnosno ogranaka (općinskih, gradskih i županijskih organizacija). Središnja tijela Stranke su: Opći sabor, Predsjedništvo, Nacionalno vijeće, Središnji odbor, Klub zastupnika Stranke u Hrvatskom saboru, Visoki časni sud i Nadzorni odbor. Stranku predstavlja i zastupa predsjednik, koji odgovara za rad Stranke, vodi politiku u skladu s Programom Stranke i odlukama središnjih tijela. Do 20. svibnja 2012. predsjednica Stranke je bila Jadranka Kosor, a od 21. svibnja 2012. predsjednik je Tomislav Karamarko. Koncem 2012. Stranka imala je 71 zaposlenika, od kojih u Središnjici 29, a u organizacijskim jedinicama 42. Stranka je donijela Financijski plan i plan aktivnosti za 2012. Prihodi su planirani u iznosu 37.162.042,00 kn, rashodi u iznosu 31.406.599,00 kn, te je planiran višak prihoda u iznosu 5.755.443,00 kn.

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima neprofitnih organizacija za 2012., ukupni prihodi su iskazani u iznosu 36.898.867,00 kn, ukupni rashodi u iznosu 29.288.884,00 kn, te višak prihoda u iznosu 7.609.983,00 kn. Preneseni manjak prihoda iz prethodnog razdoblja je iznosio 3.624.260,00 kn, te je iskazan višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju u iznosu 3.985.723,00 kn.

Iskazani prihodi u iznosu 36.898.867,00 kn se odnose na prihode iz državnog proračuna u iznosu 22.414.767,00 kn, prihode iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu 11.017.275,00 kn, prihode od članarina u iznosu 2.335.799,00 kn, prihode od dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu 211.862,00 kn, te druge prihode u iznosu 919.164,00 kn. Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija) se odnose na primljene dobrovoljne priloge (donacije) u 2012. u iznosu 93.589,00 kn, te druge prihode od donacija u iznosu 118.273,00 kn. Dobrovoljni prilozi (donacije) primljeni su u 2012. u iznosu 93.589,00 kn u novcu, od osam fizičkih osoba i šest pravnih osoba. Namijenjeni su za redovan rad Stranke u iznosu 92.561,00 kn i financiranje izborne promidžbe na lokalnim izborima u iznosu 1.028,00 kn. Pojedinačni dobrovoljni prilozi (donacije) primljeni od fizičkih osoba iznosili su od 1.000,00 kn do 30.000,00 kn, a od pravnih osoba od 1.028,00 kn do 18.062,00 kn. Za primljene dobrovoljne priloge (donacije) su vođene evidencije i izdavane potvrde. Prihodi su korišteni za financiranje redovnih rashoda poslovanja i drugih planiranih aktivnosti.

Rashodi u iznosu 29.288.884,00 kn se odnose na rashode za zaposlene u iznosu 6.453.599,00 kn, rashode za promidžbu i informiranje u iznosu 2.246.336,00 kn, druge materijalne rashode u iznosu 16.886.112,00 kn, rashode za donacije (pomoći) u iznosu 1.481.987,00 kn, rashode amortizacije u iznosu 748.914,00 kn, financijske rashode u iznosu 496.804,00 kn, te druge rashode u iznosu 975.132,00 kn.

U skladu s odredbama članaka 26. i 39. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, u propisanom roku na web-stranici Stranke su objavljeni godišnji financijski izvještaji (Izvještaj o prihodima i rashodima neprofitnih organizacija, Bilanca i Bilješke uz financijske izvještaje), te godišnje izvješće o primljenim donacijama za 2012. Financijski izvještaji su dostavljeni Državnom uredu za reviziju u propisanom roku. Revizijom utvrđene nepravilnosti i propusti koji se odnose na računovodstveno poslovanje i financijske izvještaje, te korištenje poslovnih prostora, dijelom su posljedica nedovoljno učinkovitog sustava unutarnjih kontrola i utjecale su na izražavanje uvjetnog mišljenja.